

ÜLESTÕUSMISPÜHADE EELÕHTU

(Esimene lugemine lüh.1Mo1 ,1.26-31a)

Lugemine esimesest Moosese raamatust:

Alguses lõi Jumal taeva ja maa: Ja Jumal ütles: "Tehkem inimesed oma näo järele, meie sarnaseks, et nad valitseksid kalade üle meres ja lindude üle taeva all, kõigi loomade ja kogu maa üle ning kõigi roomajate üle, kes maad mööda roomavad". Ja Jumal lõi inimese oma näo järgi - lõi inimese Jumala näo järgi, lõi inimese meheks ja naiseks. Ja Jumal õnnistas neid ning ütles neile: "Olge viljakad ja teid saagu palju, täitke maa ja alistage see endale, valitsege kalade üle meres ja lindude üle taeva all ning kõigi roomajate üle, kes mööda maad roomavad". Ja Jumal ütles: "Vaata, mina annan teile kõik seemet kandvad taimed ja kõik puud, mis kannavad vilja sees seemet - olgu need teile toiduks. Aga kõigile loomadele maa peal ja kõigile lindudele taeva all ning kõigile roomajatele, kellel on elav hing, annan ma toiduks kõikisugust haljast rohtu." Ja nõnda sündis. Ning Jumal vaatas kõike, mis ta oli teinud, ja vaata - see oli väga hea.

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps33 , 4-5 6.9 18-19 20.22 R:12)

R: Õnnis on rahvas, kelle Jumal on ära valinud.

Issanda sõna on õige,
tema tegudele võib loota.
Tema armastab õigust ja õiglust,
Issanda heldus täidab maa.

R:

Issanda sõnaga on loodud taevad,
tema suu hingusega kõik taevaväed.
Tema kogub merede veed lähkrisse,
paneb ookeani vood paisu taha.

R:

Õnnis on rahvas, kelle Jumal on Issand,
rahvas, kelle tema on endale pärisosaks valinud.
Issand vaatab taevast
ja näeb kõiki inimlapse.

R:

Meie hing loodab Issanda peale,
tema on meie kilp ja abimees.
Olgu sinu halastus, Issand, meie üle,
sest me ootame sind pikisilmi.

R:

(Teine lugemine 1Mo22 ,1-2.9a.10-13.15-18)

Lugemine esimesest Moosese raamatust:

Neil päevil pani Jumal Aabrahami proovile. Ja ta hüüdis teda: "Aabraham!" Ja Aabraham vastas: "Siin ma olen." Jumal ütles: "Võta oma ainus poeg Iisak, keda sa armastad, ning mine Moriija maale ja too ta seal põletusohvriks ühel neist mägedest, mille ma sulle näitan." Ja kui Aabraham koos oma pojaga jõudis Jumala poolt nimetatud paika, ehitas ta seal altari ja ladus sellele tulepuud. Ja Aabraham sirutas oma käe ja võttis noa, et tappa oma poeg. Aga Issanda ingel hüüdis teda taevast: "Aabraham, Aabraham!" Ja ta vastas: "Siin ma olen!" Ingel aga ütles: "Ära pane kätt oma poja külge ja ära tee talle kurja, sest nüüd ma tean, et sa kardad Jumalat ega keela mulle isegi oma ainukest poega." Ja kui Aabraham üles vaatas, nägi ta, et üks jäär on tihnikusse sarvipidi kinni jäänud. Ning Aabraham läks, võttis jäära ja tõi selle põletusohvriks oma poja

asemel. Ja Issanda ingel hüüdis Aabrahami teist korda ja ütles: "Ma annan vande iseenda juures, ütleb Issand: sellepärast, et sa oled teinud nõnda ega ole mulle keelanud oma ainsamat poega, tahan mina sind tõesti õnnistada ja teha sinu järeltuleva soo arvukaks nagu tähti taevas ehk liiva meres. Ja sinu sugu vallutab oma vaenlaste väravad. Sinu soo läbi saavad õnnistatud kõik rahvad maa peal, sest Sina oled olnud mulle sõnakuulelik."
See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps16 ,5.8. 9-10. 2.11. R:1)

R: Kaitse mind, mu Jumal, sest sinu peale ma loodan.

Sina, Issand, annad mulle mu pärisosa ja ulatad mulle karika,
sinu kätes on kõik, mis mulle liisu järgi on langenud.
Issand on alati mu silme ees,
Tema seisab mu paremal pool ja ma ei vangu.
R:

Sellepärast röömustab mu süda ja hõiskab mu hing
ning mu ihu võib elada, kartmata ohtu.
Sest sina ei jäta mu hinge surmavalda,
eга lase oma pühal näha kaduvust.
R:

Ma ütlesin Issandale: sina oled mu Issand,
sina üksi oled mu õnn.
Sina annad mulle teada elurajad,
sinu palge ees on röömuküllus,
hüved üha su paremal käel.
R:

(Seitsmes lugemine Hs36 ,16-17a.18-28)

Lugemine prohvet Hesekieli raamatust:

Mulle tuli Issanda sõna, ja Issand ütles: "Inimesepoeg, kui Iisraeli sugu elas omal maal, siis nad rüvetasid selle maa oma eluviisi ja tegudega. Siis ma valasin nende peale välja oma tulise viha - vere pärast, mida nad valasid oma maal, ja ebajumalate pärast, millega nad olid seda rüvetanud. Ja ma pillutasin nad laiiali paganate sekka ja puistasin nad laiiali mööda erinevaid maid - nende eluviisi ja tegude järgi mõistsin ma nende üle kohut. Aga kui nad olid paganate juures, kuhu nad iganes tulid, seal teotasid nad jälle minu püha nime, nõnda et nende kohta hakati ütleva: "See on Issanda rahvas, ometi pidid nad lahkuma oma kodumaalt". Siis pidin ma kandma hoolt oma püha nime pärast, mille nemad - Iisraeli rahvas - olid ära teotanud paganarahvaste seas, kuhu nad ka ei läinud. Sellepärast räägi Iisraeli kojale: nii ütleb Issand: "Ma ei tee seda teie pärast, Iisraeli koda, vaid oma püha nime pärast, mille teie olete ära teotanud paganarahvaste seas, kelle juurde te tulite. Ja ma teen pühaks oma suure nime, mida teie olete paganate seas teotanud, ning paganad peavad tundma, et mina olen Issand, kui ma nende silme ees näitan oma pühadust teie läbi. Ja ma võtan teid ära paganate hulgast, kogun teid kokku kõikidest maadest ning toon teid teie kodumaale. Ja ma piserdan teid puhta veega, et te saaksite puhtaks kõigest rüvedusest - kõigist ebajumalatest ma puhastan teid. Ja ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu. Ning ma võtan teie ihust kivise südame ja annan teile lihase südame. Ma valan teie sisse välja oma vaimu, et te käiksite mu seaduste järel ning peaksite au sees minu õigust. Siis te saate elada maal, mille mina olen andnud teie esivanematele - teie olete minu rahvas ja mina olen teie Jumal"
See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps51 , 3-4.12-13.17-19. R:12a)

R: Loo mulle, Jumal, puhas süda.

Jumal, ole mulle armuline oma helduse pärast,
kustuta mu ülekohtus oma halastuse pärast.
Pese mind hästi mu süüteost
ja tee mind puhtaks mu patust.
R:

Loo mulle, Jumal, puhas süda
ning anna mulle uus, kindel vaim.
Ära heida mind ära oma palge eest
ja ära võta minult ära oma püha Vaimu.
R:

Issand, ava mu huuled,
et mu suu kuulutaks sulle kiitust.
Ohvriks Jumalale on murtud vaim.
murtud ja puruks löödud südant sina, Jumal, ei põlga.
R:

(Evangeelium B aastal Jh 20,1-9)
Lugemine püha Johannese evangeeliumist

Maarja Magdaleena tuli hauale nädala esimese päeva varahommikul, kui väljas oli alles pime, ja nägi, et kivi oli haualt ära tõstetud. Ta jooksis ja tuli Siimon Peetruse ja teise jüngriga juurde, keda Jeesus armastas, ning ütles neile: "Nad on Issanda hauast ära viinud ja me ei tea, kuhu nad on ta pannud."

Nüüd läks ka Peetrus välja ja nad tulid koos teise jüngriga haa juurde. Nad jooksid mõlemad koos, ent teine jünger jooksis Peetrusest kiiremini ning jõudis haa juurde esimesena. Ja kummargil sisse vaadates nägi ta surilinu, kuid ta ei astunud sisse. Siis tuli ka Siimon Peetrus temale järele ja astus hauda sisse ja nägi maas olevaid surilinu ja higrätikut, mis oli Jeeseuse pea ümber olnud, et see ei olnud koos surilina-dega, vaid eraldi kokkumässituna teises kohas. Nüüd siis läks hauda sisse ka see teine jünger, kes esimesena oli hauale tulnud, ning nägi ja uskus. Sest nad ei teadnud veel Kirjast, et tema peab surnuist üles tõusma.

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, igavene õndsus võib meile näida üsna igav. Kui kõik on korras, ja pealegi igaveseks ajaks, siis ei toimu ju midagi huvitavat - ei kuritegusid, konflikte ega reetmisi, nagu ka mitte kangelastegusid, eneseohverdust ega pääsemist üle noatera.

Teisalt ei ole ainult kuri- ja kangelasteed need, mis meie tähelepanu köidavad. Sama huviga kui kirjeldusi konfliktidest loeme ju ka positiivseid lugusid, näiteks teadusuudiseid: mida uut on leitud maailmaruumist, missuguseid uusi aparate on ehitatud, missugused uued avastused suudavad tulevikus muuta mõndagi meie elus.

Võibolla ei ole igavik siiski nii igav, võibolla on ka pärast surma ikka veel midagi uut avastada - midagi uut kogu igavikuks. Sellepärast ei tasu ka siin maa peal nii kergesti alla anda, väsida uskumast ja lootmast, et meie püüdlustel midagi head teha on mõte ka siis, kui see hea meie silmale kohe ei avane. Me palvetame Kyrie.

Jutlus

Armsad õed ja vennad, mida mahukam on mõne loodusteadlase, filosoofi või teoloogi elutöö, seda rohkem enesele vasturääkimist tema teostest leiab. Miks? Sest inimene areneb elu jooksul. Kui ta oma ideid üritab ellu viia ja nendega läbi kukub, siis ta õpib sellest ja muudab oma vaateid. Nii leiab paljudelt

autoritelt vaid üsna vähe seisukohti, mida nad pole vähemalt üks kord muutnud.

Toome näiteks kuulsa füüsiku Stephen Hawking'i, kes oponeerib nendele teadlastele, kes ikka veel üht tema enda poolt varem ülesseatud teooriat pooldavad. Reformaator Martin Luther, kelle teostest leiab üsna vähe seisukohti, mille kohta ta poleks kusagil mujal öelnud risti vastupidist. Lõpuks ka meie emeriitpaavst Benedictus, Joseph Ratzinger, kes oma noorusaastail teoloogide liberaalsesse suunda kuulus, siis aga poolt vahetas ning kirikliku traditsiooni konservatoriks hakkas.

Inimese eluloo puhul on niisugune asjade käik praktiliselt vältimatu. Pühade kirjade jaoks aga kehtivad teised reeglid, sest neis on keskpunktis mitte inimlik, vaid jumalik, ja seega peab neis ilmutatu alati kehtima tõena. Muidugi ei saa inimlikust ka siin päriselt lahti. Need, keda Vaim inspireeris, kirjutasid selle üles oma mõistmise ja ettekujutuse järgi. Nii on ka pühadel kirjadel oma arengulugu, mis peegeldub siiski pigem ajaloo epohhides kui nende inimestest autorite lühikese eluea etappide kaudu.

Jeesuse õpetus on varasema püha kirjavaraga võrreldes erandlik. Evangelistid annavad edasi sündmusi, mis toimusid praktiliselt ainult kolme aasta jooksul, kuid mis moodustavad kõikehõlmava õpetuse - palju laiahaardelisema kui nii mitme vaimuteadlase elutööd ühtekokku. Sellepärast tuleb ka vasturääkivusi ja kokkusobimatust evangeeliumites hinnata erinevalt teistest allikatest.

Paraku leiame ilmseid vasturääkivusi evangeeliumites rohkesti. Jeesus õpetab oma mäejutluses: "Aga mina ütlen teile: Ärge pange vastu inimesele, kes teile kurja teeb, vaid kui keegi lööb sulle vastu paremat põske, keera talle ka teine ette!" (Mt 5,39) Kuid tema ise tegi nõõridest piitsa ning ajas pühakojast välja kõik, ka lambad ja härjad, ning ta puistas laiali rahavahetajate mündid ning lükkas kummuli nende lauad. (Jh 2,15).

Niisamuti vastas ta Peetrusele, kui too küsis, mitu korda peab ta andeks andma, kui tema vend on tema vastu eksinud: "Ma ei ütle sulle seitse korda, vaid kas või seitsekümmend seitse korda." (Mt 18,22) Kuid ise ütles ta Juuda, "hukatuse poja" (Jh 17,12) kohta, kes tema ära andis: talle oleks olnud parem, kui ta oleks sündimata jäänud (Mt 26,24). Jeesus ei anna talle andeks, vähemalt evangeeliumid ei räägi sellest.

Seda rida oleks võimalik veel pikalt jätkata, sest paljudele Jeesuse tähendamissõnadele ja tegudele võib leida evangeeliumis ka vastukirjakohad. Märkimisväärne on aga see, et jaatused ja eitused ei ole Jeesuse õpetuses kunagi päriselt kattuvad. Ikka jääb nende vahele teatud hall tsoon, mis viitab sellele, et reeglite rakendamine sõltub tihti asjaoludest.

Kui inimene, keda sa hästi tunnend, oma halbu tegusid siiralt kahetseb, nii et tema motiivides ei ole põhjust kahelda, siis tuleb talle andeks anda; kui aga andeks ei paluta, või tehakse seda ainult pettemanöövriks, siis on andustus kohatu. Niisamuti on suuremeelsus õigustatud ainult sel juhul, kui võib loota, et meie vastu käe tõstnud inimene saab teise põse ettekeeramise $\frac{8}{4}\frac{8}{4}$ estist aru. Seda toonitab Jeesus juba samas mäejutluses: "Ärge andke seda, mis on püha, koertele, ja ärge heitke oma pärleid sigade ette, et nad neid ei tallaks oma jalgadega ega pöörduks tagasi ja teid lõhki ei kisuks!" (Mt 7,6). Jeesuse õpetus ei ole programm robotite jaoks, vaid sisaldab reegleid inimesele, kes on võimeline ise mõtlema, eeskirju rakendama vastavalt olukorra, seaduse ja südametunnistuse tasakaalule.

Armsad õed ja vennad, me pühitseme täna Kristuse ülestõusmise püha. Muidugi on ka Jeesuse ülestõusmise kohta palju spekulatsioone, kuidas see võinuks sündida või mitte sündida. Aga seda võime mõista juba evangeeliumitest enestest: ülestõusmise ümbritsemine saladuslooriga oli kavatsuslik. Sest ainult masin töötab lineaarse programmi järgi, masin ei kahtle ega otsi uusi lahendusi. Sellepärast: kuigi kiriku õpetus on meie usu selgroog, siis kuivas kondis ei ole elu - luu saab elusaks alles siis, kui see on ümbritsetud elava ihuga, inimestega, meiega, kes me oleme kutsutud otsima Jeesuse ülestõusmise sügavamat

tähendust. Aamen.